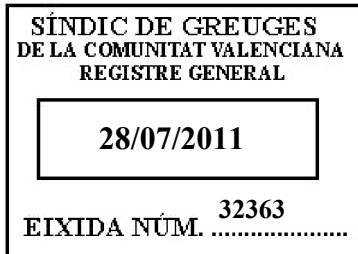

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Ajuntament d'Alacant
Ilma. Sra. Alcaldessa-Presidenta
Pl. Ajuntament, 1
ALACANT - 03002

=====
Ref. queixa núm. 1107723 i acumulades
=====

(Assumpte: discriminació del valencià en senyalització viària d'Alacant.)

Il·lma. Sra. Alcaldessa-Presidenta,

Vam rebre en esta institució un escrit signat pel Sr. (...) i altres, que ha va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestaven els fets i les consideracions següents:

- Que “... l’Ajuntament d’ Alacant ha instal·lat al barri antic de la ciutat senyalització que avisa que hi ha càmeres de lectura de matrícules de cotxes amb la intenció de convertir-la en zona de vianants. Tots estos senyals es troben redactats exclusivament en castellà.”
- Que “... la Llei d’Ús del Valencià estableix que el valencià és “la llengua pròpia” de la nostra Comunitat. L’Orde d’1 de Desembre de 1993 de l’aleshores Conselleria d’Educació i Ciència sobre l’ús de la toponímia i els noms dels municipis dictamina que “en la senyalització dels noms dels municipis s’emprarà la denominació oficial determinada pel Consell d’acord amb el procediment establert en la legislació vigent d’administració local i el Decret 58/1992”. Açò és segons el Decret 25/1990, de 31 de gener, del Consell de la Generalitat Valenciana, pel qual s’aprova la nova denominació del Municipi en bilingüe: Alacant en valencià i Alicante en castellà (DOGV núm. 1.238 de 6 de febrer de 1990).

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li’n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l’article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada, i per demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d’aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit, i que fera extensiu el seu informe a concretar, si s’escau, les previsions existents perquè les senyalitzacions existents puguen estar en valencià.

La comunicació rebuda de l'Ajuntament d'Alacant (Servici de Trànsit, Transports i Comunicacions) donava compte del següent:

- “ El títol primer de la mencionada Ordre d'1 de desembre de 1993, de l'ús de les llengües oficials en la senyalització de les vies de comunicació, estableix que la senyalització de vies i serveis públics atindrà al predomini lingüístic establert per a cada zona.

- En el títol cinqué de la LUEV (Llei 4/1983, de 23 de novembre, de la Generalitat Valenciana, d'Ús i Ensenyament del Valencià) Alacant està dins dels municipis de predomini lingüístic valencià.

- El títol tercer, on es diu que en la senyalització dels noms del municipi s'emprarà la denominació oficial determinada pel Consell d'acord amb el procediment establert (regulat este pel Decret 58/1992) només es referix als noms i no a l'ús de la llengua en la senyalització de les vies.

- Segons informe de la tècnic de l'administració general de data 10 d'abril de 2008, (...), del qual s'adjunta copia, l'idioma que cal utilitzar per al text indicatiu (que és el que ens ocupa) és sempre el castellà d'acord amb el Reglament General de Circulació, aprovat pel Reial Decret 1428/2003 de l'Estat.

- La utilització d'ambdues llengües no és aconsellable per la pèrdua de la claredat, la senzillesa i la uniformitat, principis bàsics de la senyalització.

- Per al cas que ens ocupa, la senyalització col·locada per a la restricció del trànsit al nucli antic d'Alacant s'ha instal·lat inicialment en castellà però es corregirà i es posarà un senyal en valencià segons els manaments legals.

- Per a la senyalització de les normes de circulació, cal emprar una única llengua per aconseguir l'objectiu de manera eficient. La duplicació dels cartells i pals indicadors per mostrar les indicacions en ambdues llengües produiria un efecte negatiu al carrer (ocupació d'espai) i als conductors, massa informació.

- La Llei 6/1991, de la Generalitat Valenciana, de 27 de març, de Carreteres de la Comunitat Valenciana, estableix, en l'article dotze, que correspon a les entitats locals l'exercici de les competències en matèria de senyalització dels trams de la xarxa local i dels camins la titularitat dels quals els corresponga. I segons açò. A Alacant, s'està col·locant senyalització en ambdues llengües sense cap prioritat.

- L'ús normal i oficial del valencià, i l'adopció del valencià com a llengua pròpia de la Generalitat Valenciana i de les altres administracions públiques (pròleg de l'Ordre d'1 de desembre de 1993) no ha d'afectar la finalitat de la senyalització que regula el trànsit i millora la seguretat vial.

Per a concloure, com a resultat de les al·legacions mostrades, és considera que l'ús d'una sola llengua en la senyalització vial és compatible amb la legislació vigent, i fins i tot, recomanable. Que la llengua utilitzada a Alacant és el castellà per tradició i adaptació a la normativa estatal, però que esta substituïnt-se pel valencià en compliment de la legislació vigent i raonaments que la fonamenten. L'ús d'ambdues llengües en esta senyalització no és aconsellable tècnicament i açò no entra en conflicte amb el foment de la realitat bilingüista de la Comunitat Valenciana, el qual també es pot fer en altres àmbits administratius.”

Els interessats, a qui vam donar trasllat de la comunicació rebuda, van ratificar el seu escrit inicial de queixa i van formular, en síntesi, les al·legacions següents:

Es diu que “ per a la senyalització de les normes de circulació cal emprar una única llengua per aconseguir l’objectiu de manera eficient.” D’acord, aquesta llengua pot ser la valenciana sense cap perjudici, doncs en altres senyals situades en altres llocs de la Ciutat pot estar únicament en castellà. Això donaria un equilibri entre senyals en valencià i castellà, sense duplicar el missatge que pot causar distracció en el conductor. I en ser un missatge repetit, el conductor no pot tindre cap problema per entendre’l doncs ja l’haurà vist en altres llocs en castellà i entendra a la primera el que se li està advertint/indicant en aquest nou senyal en valencià.

També s’al·lega per l’altra banda que la llengua utilitzada a Alacant “per tradició” és el castellà. En aquest sentit només caldria comentar que el sentit de « tradició » no dóna potestat ni té cap rellevància, doncs la formativa lingüística només parla de predomini lingüístic (títol cinqué de la LUEV) i no de suposades tradicions de cap fonament jurídic.

Per tot això considere que no hi ha fonaments jurídics per seguir discriminant el valencià en la senyalètica de la Ciutat d’Alacant. Si s’incorporen nous senyals aquestes haurien d’estar en totes dues llengües (en un mateix cartell) o en valencià en uns cartells i en castellà en els altres cartells que tenen el mateix sentit indicador/orientador, però mai oblidant que la llengua pròpia d’Alacant és el valencià i Aixa s’ha de demostrar en la informació viària i senyalètica en la mateixa Ciutat.”

Una vegada conculsa la tramitació ordinària de la queixa, passem a resoldre l’expedient amb les dades que hi consten, per la qual cosa li demane que considere els arguments que seguidament li expose i que constitueixen els fonaments de la Resolució amb què concloem:

Segons l’article 6 de l’Estatut d’Autonomia de la Comunitat Valenciana “(...) els dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana són el valencià i el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i usar-los”. Indica que “el valencià és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, igual que el castellà”.

El mateix article estableix que la Generalitat haurà de garantir l’ús normal i oficial de les dues llengües, i que haurà d’adoptar les mesures necessàries per a assegurar-ne el coneixement.

Així mateix, disposa que caldrà atorgar una protecció i respecte especials a la recuperació del valencià.

La Llei 4/83, de 23 de novembre, d’ús i ensenyament del valencià, desplega el compromís irrenunciable de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, d’una manera molt especial, la recuperació del valencià, llengua històrica i pròpia del poble valencià, del qual constitueix el seu senyal d’identitat més peculiar.

Esta llei regula els criteris d’aplicació del valencià en l’administració, els mitjans de comunicació i l’ensenyament.

I determina quins àmbits de la Comunitat Valenciana són de predomini lingüístic valencià, entre els quals s'inclou el terme municipal d'Alacant.

La Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, al llarg del seu articulat regula l'ús normal i oficial del valencià, i especialment en l'article 7, en què estableix que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat i de les altres administracions públiques, a més de ser oficial juntament amb el castellà.

L'art. 15 de la mateixa llei atribueix al Consell determinades competències per a la regulació de la toponímia oficial del valencià.

Així mateix, la Llei 6/1991 de la Generalitat, de 27 de març, regula la senyalització de les carreteres de la Comunitat Valenciana i el RD 334/1982, de 12 de febrer, preveu la senyalització de les vies de comunicació i la retolació dels servicis públics estatals en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat, regula la senyalització de les vies de comunicació, les instal·lacions i els servicis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, amb el propòsit de fer efectiva la recuperació del valencià en estos àmbits.

Este mateix Decret, en la disposició final primera, autoritza a la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu acompliment i, en este sentit, l'Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana estableix en l'article primer que: *“El criteri general d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i servicis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la Llei d'ús i ensenyament del valencià (...)”*; i en l'art. 2 assenyalava que *“(...) per mandat legal es requerisca la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una llengua o a l'altra segons el predomini lingüístic del territori en què s'ubique el senyal (...)”*, per la qual cosa, tenint en compte que Alacant, de conformitat amb el que estableix l'art. 35 del títol cinc, és territori de predomini lingüístic valencià, en conseqüència, la retolació de les vies i dels servicis públics, com és el cas que ens ocupa, ha de ser feta preferentment en valencià”.

La normativa vigent sobre l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la LUEV, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació. Per això l'Administració pública valenciana, tant l'autonòmica com la local, està obligada a garantir la normalització lingüística, atorgar especial respecte i protecció al valencià, i estendre'n l'ús en tots els àmbits socials, a fi de superar la desigualtat que encara existix respecte del castellà, l'altra llengua oficial, de manera que en cas pugua prevaler una llengua sobre l'altra; i esta obligació s'estén també a la retolació d'instal·lacions i oficines oficials, tal com hem dit.

No obstant això anterior, donem per acceptats els seus arguments, en el sentit que “la utilització de les dues llengües no és aconsellable per la pèrdua de claredat, la senzillesa i la uniformitat, principis bàsics de la senyalització”.

Atenent a tot el que hem dit més amunt i de conformitat amb el que preveu l'article 29

de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, formulem a **l'Ajuntament d'Alacant la RECOMANACIÓ** que, dins el marc de les seues competències i en futurs treballs de senyalització, i atés que Alacant és un municipi de predomini lingüístic valencià, active els mecanismes necessaris perquè estes futures senyalitzacions prevegen l'ús del valencià amb caràcter preferent.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta el suggeriment que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement, li fem saber també que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat esta resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana